

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “31” серпня 2020р.

м. Івано-Франківськ – 2020р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія особистості
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	2 / 3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета дисципліни полягає у висвітленні основних психологічних підходів до розуміння особистості, що є актуальними на сучасному етапі.

При цьому **завданнями** дисципліни є: аналіз змісту основних підходів, теоретичних концепцій щодо сутності і структури особистості; виявлення умов становлення, функціонування і розвитку особистості; висвітлення можливостей застосування теоретичних ідей у психологічній практиці.

У результаті засвоєння дисципліни студенти повинні знати основні підходи до розуміння особистості, розроблені в основних напрямках психологічної науки (психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо), уміти інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості, застосовуючи їх для пояснення і прогнозування особистісного розвитку. Багато уваги приділяється висвітленню особливостей ціннісно-мотиваційної сфери особистості, яка є центральною ланкою, що визначає своєрідність складних структур особистості. Поглибленню і закріпленню знань сприятиме вивчення психологічних підходів до аналізу особистості згідно із списком рекомендованої літератури.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

СК-8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

СК-13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

СК-14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання

РН-3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН-5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН-9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

РН-11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН-12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

РН-13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

РН-17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

РН-18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Предмет психології особистості. Сутність поняття “особистість” у психології. Особистість як об’єкт психологічних досліджень	Характеристика різноманітних теоретичних підходів до розуміння особистості як системи взаємопов’язаних ідей і принципів, що мають на меті пояснення її природи. Основні положення, спрямовані на висвітлення природи особистості і рушійних сил її розвитку: структура, мотивація, розвиток особистості тощо. Ознайомлення з основними напрямками дослідження особистості; визначення таких категорій психології особистості, як індивід, особистість, індивідуальність	Аналіз наукових джерел, питання для обговорення, тести.
2.	Тема 2. Психодинамічний напрямок у теорії особистості.	Розглянути різні теорії особистості та дійти до розуміння їх суті.	Презентація, робота з науковими джерелами, питання для обговорення, тестові завдання
3.	Тема 3 Диспозиційний напрям у психології особистості	Загальна характеристика диспозиційного напрямку у психології особистості. Диспозиційна теорія особистості Гордона Оллпорта. Теорія типів особистості Ганса Айзенка.	Питання для обговорення, індивідуальні завдання, написання есе, тестові завдання.

		Структурна теорія рис особистості Раймонда Кеттела.	
4.	Тема 4 Когнітивний підхід до особистості.	Розглянути розроблені вченими різноманітні підходи в когнітивній психології, спільним для яких є спрямованість на вивчення процесів пізнання та інтелекту. Загальна характеристика когнітивного підходу до особистості. Розвиток мислення в онтогенезі (теорія Жана Піаже). Теорія особистісних конструктів Джорджа Келлі. Теорія поля Курта Левіна.	Питання для обговорення, індивідуальні завдання, написання есе, творчі завдання, тестові завдання
5.	Тема 5 Гуманістичний напрям у психології особистості	Ознайомитись з загальною характеристикою гуманістичного напрямку у психології особистості; розкрити основні теорії даного напрямку та розглянути дослідження їх засновників (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл).	Обговорення проблемних ситуацій, аналіз і розв'язання психологічних задач. Питання для обговорення, індивідуальні завдання, написання есе, творчі завдання, тестові завдання
6.	Тема 6 Індивідуально-психологічні властивості особистості	Загальна характеристика властивостей людини як індивіда. Погляди психологів на роль генетичних чинників у розвитку особистості. Вікові індивідуальні властивості та особистість. Статевий диморфізм і статева ідентифікація особистості. Основні підходи до дослідження темпераменту.	Питання для обговорення, аналіз і розв'язання психологічних задач. Обговорення проблемних ситуацій, аналіз і розв'язання психологічних задач.
7	Тема 7 Соціально-психологічна характеристика особистості	Соціально зумовлені характеристики особистості. Поняття про характер. Типологія характерів	Питання для обговорення, проблемні ситуації. Тестові

	Акцентуації характеру Поняття про мотивацію та її місце в структурі психіки Теорії мотивації	завдання, індивідуальні завдання.
--	---	---

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Індивідуальне заняття	20
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Лекції																			-
Семінарські заняття		4		4		4		4		4		5							25
Самостійна робота																5			5
Індивідуальні завдання														20					20
Екзамен																		50	50
Всього за тиждень		4		4		4		4		4		5		20		5		50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>1. Варій М. Й. Психологія особистості. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 592 с.</p> <p>2. Основи психології / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. — 2-ге вид. — К.: Либідь, 2016. — 544с.</p> <p>3. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. — К.: Вид-во Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, 2018. — 248 с</p> <p>4. Семиченко В. А. Психологія особистості. — К.: Вид. О. М. Ешке, 2017. — 427 с.</p> <p>5. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2016. –280 с.</p> <p>6. Фурман А.В., Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ2000, 2016. 360 с.</p>	

7. Бригадир М. Відчуття правди і справедливості в розкритті та розвитку людського потенціалу//Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Ред. кол. Надія Скотна (головний редактор), І. Галян (редактор розділу) та ін. – Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2014. – Випуск 33. Психологія. – С. 28 -38.
8. Бригадир М. Передумови становлення та розвитку особистості // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського: зб. наук. пр. / за ред. С. Д. Максименка, Н. О. Євдокімової. – Т. 2. - Вип. 7. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2011. – С. 41-45.
9. Бригадир М. Психологічне проектування та самопроектування в розвитку особистості // Transformations in Contemporary Society: Humanitarian Aspects. Monograph/ Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. - P. 208-215.
10. Заброцький М. М. Основи вікової психології: Навч. посібник. –Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2001. – 112 с.
11. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник – К., 2005 – 128 с.
12. Булах І. С. Психологія особистісного зростання підлітка. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 340 с.
13. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360 с.
14. Ставицька С. О. Теоретичний аналіз проблеми становлення і розвитку індивідуально-особистісних характеристик в юнацькому віці. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України / За ред. академіка С. Д. Максименка. – К.: Главник, 2005. – Вип. 26: В 4-х томах. - Том 4. – С. 88 – 95.
15. Nataliia Ridei; Nataliia Tytova; Svetlana Yashnyk; Nataliia Antipova; Tetiana Shpotia; Iryna Didukh: The anti-gender movement: a view of the problem in the context of its impact on the eu educational system Laplage em Revista (International), vol.7, n. 3, Sept.-Dec. 2021, p.22 - 32
Рідей Н., Титова Н., Яшник С., Антипова Н., Шпотя Т., Дідух І. (2021). Антигендерний рух: огляд проблеми в контексті її впливу на систему освіти ЄС. Laplage In Review , 7 (3), с.22-32.
<https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731253p.22-32>
16. Сагач О.М., Корнят В.С., Прокопчук В.І., Дідух І.Я. , Плетеницька Л.С. Мотивація та умови розвитку педагогічної майстерності в процесі професійної підготовки. //Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Випуск 3(123)2020 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), що входить до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» з педагогічних наук (наказ МОНУ N 1222 від 07.10.2016) та фізичного виховання і спорту (наказ МОНУ No 528 від 12.05. 2015 р., включений до міжнародної наукометричної бази Index

Sopernicus (IC) (Польща). Мотивація та умови розвитку педагогічної майстерності в процесі професійної підготовки// С.125-131.

17. Дідух І., Копчук М., Використання методики контактної взаємодії в діяльності соціального педагога з розлученою сім'єю. Збірник матеріалів II Міжнародної студентської науково-практичної конференції 26 квітня 2018 року. Студентський науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення. С.113.
18. Дідух І. Соціально-педагогічні аспекти роботи з профілактики насильства в дитячому середовищі. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей III Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 19 квітня 2018 р. – Івано-Франківськ : НАІР, 2018. – 216 с.
19. Дідух І., Матвейко О. Казкотерапія – один із методів роботи з педагогічно занедбаними дітьми молодшого шкільного віку. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей II Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції (Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 року). – Івано-Франківськ : НАІР, 2019.
20. Дідух І., Прокопюк Т. Вплив сімейного виховання на формування особистості дитини молодшого шкільного віку. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 35–38.
21. Дідух І., Дзюбак Ю. Процес соціалізації підлітка та формування його особистості під впливом соціальних мереж та мережі Інтернет загалом. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 31–35.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач	Дідух Ірина Ярославівна
Контактна інформація викладача	+380673420106

8. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності.

<p>Академічна доброчесність</p>	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя</p>

	<p>Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час занять	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. За рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/ Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus.</p>

Викладач

Дідух І.Я.